

گرگ های تنها

احسان جعفری فر

اندیشه
روابط بین الملل

گرگ های تنها

احسان جعفری فر، کارشناس ارشد روابط بین الملل

تصاویر دوربین مداربسته از دو نفر از چهار مرد در ارتباط با اقدامات انتحاری در لندن، ۲۱ ژوئیه ۲۰۰۵

اندیشکده روابط بین الملل: در سال ۲۰۱۳ پنج کشور عراق، افغانستان، پاکستان، نیجریه و سوریه منبع ۸۲ درصد کشته‌های ناشی از فعالیت‌های تروریستی معرفی شدند. پنج درصد عملیات تروریستی در کشورهای پیشرفته صنعتی رخ داده است و از این میزان، ۲۵ درصد حملات تروریستی را تروریست‌هایی انجام داده‌اند که به «گرگ‌های تنها» معروف‌اند؛ حملات در مقیاس بزرگ هماهنگ شده توسط گروه‌های تروریستی بین‌المللی (مانند حملات ۱۱ سپتامبر و اخیراً حملات مرگبار در پاریس)، میزان توجه زیاد رسانه‌ای را دربرمی‌گیرد؛ اما گرگ‌های تنها افراد یا گروه‌های کوچکی‌اند که بدون کمک یک سازمان بزرگ‌تر کار می‌کنند و به تعبیر موسسه رند ۷۰ درصد مرگ‌ومیر عملیات تروریسم در غرب را تشکیل می‌دهند. اصطلاح «گرگ تنها» در غرب به افرادی اطلاق می‌شود که به تنهایی و بدون طراحی سناریویی دقیق دست به اقدامات تروریستی و جنایتکارانه می‌زنند. اوباما، رئیس‌جمهور پیشین ایالات متحده، در دهمین سالگرد حادثه یازده سپتامبر و در مصاحبه با شبکه سی.ان.ان بزرگترین دغدغه خود را "اقدام تروریستی گرگ تنها" نامیده بود .

از زمان بوجود آمدن داعش، جنگ روانی برای این گروه تروریستی از اهمیت بسیار زیادی برخوردار شده است. از مهم‌ترین عملیات روانی که توسط گروه داعش انجام شده است انتشار ویدیوها و فایل‌های متعددی است که بر ذهن و روان مخاطبان تأثیر گذاشته و آن‌ها را به گرویدن به گروه خود یا انجام عملیات مختلف در کشورهای دیگر ترغیب نماید. این عملیات که توسط هواداران این گروه انجام میشود پدیده گرگ‌های تنها نام دارد. پدیده گرگ‌های تنها نه تنها یک کابوس جدید برای اروپا محسوب می‌شود بلکه تشخیص نوع عملیات و چگونگی مقابله و مبارزه با این پدیده از چالش‌های بزرگ دستگاه‌های امنیتی نیز محسوب می‌شود. مشکل شناسایی و مقابله با گرگ‌های تنها از آنجا ناشی می‌شود که گرگ‌های تنها با گروه‌های تروریستی ارتباط مشخصی ندارند و به خاطر تأثیراتی روانی که بر روی آن‌ها گذاشته شده تبدیل به نیروهای خودساخته‌ای در کشورهای دیگر شده‌اند که قادرند به تنهایی دست به عملیات بزنند. تأثیر پروپاگاندای گروه‌های افراطی بر روی این افراد از حمله ناگهانی با یک چاقو و یا اتومبیل شخصی تا ساخت بمب و انفجارهای انتحاری را شامل می‌شود. از طرفی جامعه هدف گرگ‌های تنها افراد مشخصی نمی‌باشند که با تحت نظر گرفتن

آن‌ها بتوان عملیات گرگ‌های تنها را خنثی کرد، بلکه شهروندان و مردم عادی، تجمعات ساده و افراد بی‌گناهی هستند که می‌توانند سوژه‌ی هدف گرگ‌های تنها قرار بگیرند چراکه هر چقدر جامعه هدف مبهم‌تر و گسترده‌تر باشد میزان رعب و وحشتی که ایجاد می‌شود بیشتر خواهد بود. گروه‌های تروریستی با انجام عملیات روانی و درواقع پرورش گرگ‌های تنها یا کسی که از گله دورمانده، برای خود نیروهای خارج از صفوف جنگی فراهم آورده‌اند که با ایجاد ارباب میان شهروندان می‌توانند به افزایش فشار بر دولت‌ها و نیروهای ضد خود و تقویت روحیه نیروهای خود منجر شوند و فرصتی برای تنفس نظامی و بهم زدن تمرکز و توجه کانون مبارزه را ایجاد کنند. هرچقدر گروه‌های القاعده و داعش بیشتر با تلفات و شکست روبرو می‌شوند نیاز به افزایش روحیه نیروهای خودی و جذب نیروهای جدید افزایش می‌یابد و سعی می‌شود تا از طریق تشویق طرفداران خود به انجام حملات به سبک گرگ‌های تنها دست آورد مهمی را برای خود بدست بیاورند. تلاش برای نشان دادن خود بصورت گسترده‌تر از حد تصور باعث می‌شود که حتی داعش در بیانیه‌های خود، بدون هیچ واسطه، مسئولیت حوادث رخ داده را به گردن بگیرد. همچنین با انتشار ویدیوهایی چون «بپا خیزید» از هوادارانش بخواهد که در کشورهای مختلف عملیات تروریستی «گرگ تنها» را اجرا کنند. پیش‌تر با انجام عملیات تروریستی در اروپا و موفقیت این استراتژی توسط داعش، دفتر اروپایی پلیس بین‌الملل بیان داشته بود که "راهبرد گرگ‌های تنها" بهترین راهبرد برای داعش و القاعده به شمار می‌رود.

عملیات تروریستی انجام گرفته توسط گرگ‌های تنها ناگهانی و بدون برنامه‌ریزی سازمانی و حتی بدون نیاز به سطح آموزش‌های پیچیده یا انتخاب اهداف سخت صورت می‌گیرد، لذا توانمندی و کارآمدی نهادهای امنیتی اطلاعاتی در افشای این نوع حمله‌ها در مراحل برنامه‌ریزی برای انجام عملیات دشوار خواهد بود. همچنین تعداد اماکنی که می‌تواند هدف بالقوه مهاجمان باشد، افزایش بسیار یافته و از توان نیروهای امنیتی برای حفاظت از این اماکن بکاهد. انجام عملیات تروریستی توسط گرگ‌های تنها، میتواند اساساً به دنبال تأیید بالادستی‌ها نباشند و بدون آنکه آن‌ها از خط فکری گروه تصمیم‌گیری دستور بگیرند با تصمیم خود و بدون هماهنگی سازمان یافته و صرفاً برای انجام وظیفه یا ابراز همدردی باهم فکران خود در سراسر جهان اقدام به عملیات مختلف کنند. در طی یک پژوهش مشخص شد که اغلب کسانی هستند که مستعد انجام عملیات به سبک گرگ‌های تنها هستند با کسانی در زندان که عضو گروه‌های افراطی بوده‌اند و یا در محله‌هایی با ساکنان تندرو و انجمن‌های زیرزمینی رفت و آمد

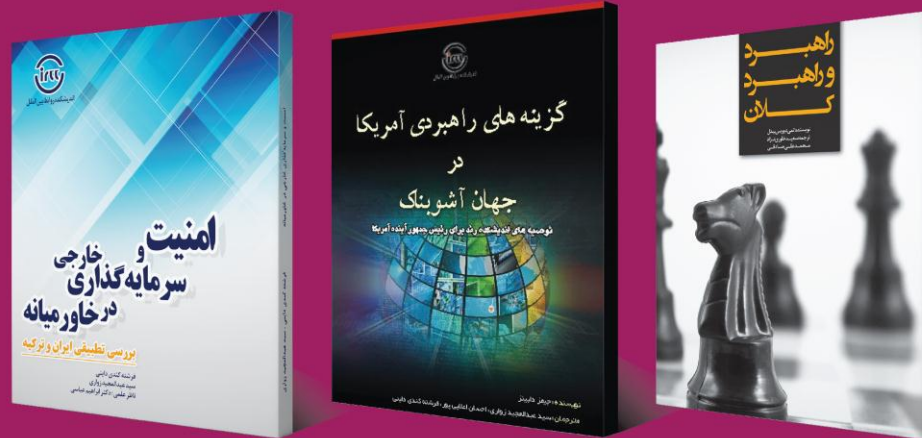
داشته و یا از طریق اینترنت با اشخاص گرایش های تندرو ارتباط برقرار کرده اند. آنها از طریق این ارتباطات و شستشوی مغزی نسبت به کشتار و عملیات تروریستی توجیه شده‌اند تا به اندازه‌ای که از نابودسازی و فدا ساختن خود هیچ ابایی نداشته‌اند. از همین رو گرگ های تنها کسانی هستند که به اقدامات تروریستی فردی و خودسرانه به جای گروهی و سازمانی دست می زنند و کشف و شناسایی عملیات فردی بسیار دشوارتر از گروهی خواهد بود. ذکر این نکته نشان دهنده ی آن است که عضویت یک فرد در گروه‌های تروریستی با هدایت شدن یک فرد به سمت انجام عملیات تروریستی یکسان نیست و ممکن است حتی دوستان، اقوام و همکاران یک فرد اصولاً احساس نکنند که فرد در پروسه رادیکال شدن و انجام عملیات تروریستی قرار دارد و فقط آنها فکر کنند که روحیات وی چون گذشته نیست و یا وی رفتاری متفاوت با دیگران دارد.

گسترش عملیات به سبک گرگ‌های تنها، نه تنها چالش‌هایی را در درون کشور ایجاد خواهد کرد بلکه می‌تواند تأثیرات بسیار عمیق‌تر بر جامعه بگذارد. چالش‌های اجتماعی ایجاد شده می‌تواند پا را از محدوده امنیت اجتماعی گذاشته و باعث ایجاد دگرگونی‌های سیاسی چون قدرت‌یابی احزاب راست افراطی گردد. همچنین می‌تواند باعث تغییراتی در تصمیم دولت در سیاست‌گذاری برای آموزش جوانان، تدابیر امنیتی، سیاست مهاجرت‌پذیری، اعطای حقوق آزادی تبلیغ مذهبی و ... گردد. افزایش گرگ‌های تنها و انجام حمله تروریستی توسط آنها، بازگشت تروریست های خارجی و افراد وابسته به گروه داعش، نشان‌دهنده‌ی آن است که اکثر کشورهای حامی تروریسم، مستعد حملات تروریستی هستند و قربانیان بیشتری در صف انتظار هستند.

اندیشکده روابط بین‌الملل

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید

www.irthink.com

تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳

پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com

www.irthink.com

